

Győri Ítéltábla
Pf.III.20.166/2017/3.szám

A Győri Ítéltábla a dr. Birk Csaba ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r. felpereseknek** a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Székesfehérvári Törvényszék 2017. április 24. napján kelt 26.P.20.902/2015/14. számú ítélete ellen a felperesek részéről 15. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a feljegyzett 224.000,- (kétszázhuszonnégyezer) Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Kötelesek a felperesek 15 napon belül egyetemlegesen megfizetni az alperes javára 12.700,- (tizenkétezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a felperesek, mint adósok és az alperes, mint hitelező 2006. szeptember 20. napján „Lakossági Jelzálog Kölcsönszerződés (Adósságrendező kölcsön)” megnevezésű, a 2014. évi XXXVIII. törvény és a 2014. évi XL. törvény hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek.

A kölcsönszerződés célja az adósok különböző jogcímen és különböző hitelezők felé fennálló, mindösszesen 2.800.000,- Ft összegben fennálló tartozásának kiváltása volt.

A kölcsön összegég a szerződésben 17.779,- CHF-ben határozták meg azzal, hogy abból a hitelező legfeljebb 2.800.000,- Ft összeget folyósít a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyamon.

A változó mértékű ügyleti kamatot 1,5%-ban, a teljes hiteldíj mutatót 6,62%-ban jelölték meg.

A felperesek a kölcsön visszafizetését 132 részletben vállalták azzal, hogy az esedékes törlesztő részteket svájci frankban kötelesek megfizetni.

A perbeli kölcsönszerződés tekintetében a peres felek között a 2014. évi XL. törvény szerinti felülvizsgált elszámolás megtörtént.

A felperesek a módosított, fenntartott keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a perbeli szerződés akarathiba miatt nem jött létre.

Arra hivatkoztak, hogy akaratuk kölcsönszerződés megkötésére irányult, azonban az alperes megtévesztő magatartása folytán a felek között befektetéssel vegyes kölcsönszerződés jött létre.

Álláspontjuk szerint az alperes a szerződés valódi tartalmát a felperesek elől eltitkolta, a felpereseknek ilyen befektetéssel vegyes kölcsönszerződés létrehozására a szerződési akarata nem terjedt ki.

Állították, hogy az alperes a szerződés eltitkolt tartalma alapján kockázatos, spekulatív célú pénzügyi ügyletek hajít végre az ügyfél pénzeszközeivel, a saját hasznára.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Kifejtette, hogy a felek akarata egyezően adósságrendezési célú kölcsönszerződés létrehozására irányult, amely teljesült is. Az alperes a kölcsönt folyósította, a felperesek a kölcsön összegét a célnak megfelelően felhasználták.

Hivatkozva a 6/2013 PJE határozatra hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódó olyan árfolyamműveletek, amelyek során a kölcsön összegét a deviza folyósítás időpontjában alkalmazandó vételi árfolyam, a törlesztő részlet összegét pedig a devizának az egyes törlesztő részeket számítása időpontjában alkalmazandó eladási árfolyam alapján határozzák meg, nem tekinthető befektetési szolgáltatásnak.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéltével a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket az alperes részére 50.800,- Ft perköltség 15 napon belüli megfizetésére. Megállapította, hogy a feljegyzett 168.000,- Ft az állam terhén marad.

A határozata indokolásában rögzítette, hogy a perbeli kölcsönszerződés a 2014. évi XXXVIII. törvény és a 2014. évi XL. törvény hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződés, ezért a felpereseket a szerződés érvénytelensége vagy részleges érvénytelensége megállapítását a 2014. évi XL. törvény 37.§ (1) bekezdése szerint csak a jogkövetkezmények alkalmazására is kiterjedően kérhették volna.

Mivel a felperesek az eredetileg előterjesztett érvénytelenségi keresetüket felhívás ellenére a 2014. évi XL. törvény 37.§ (1) bekezdése szerint nem módosították, a bíróságnak a 2014. évi XL. törvény 37.§ (2) bekezdése szerint úgy kellett tekintenie, hogy a felperesek az érvénytelenség megállapítása iránti keresetüket nem tartják fenn.

A rendelkezésre álló okiratok alapján akként foglalt állást, hogy a feleknek egyértelműen kölcsönszerződés megkötése volt a céljuk, és az is jött létre közöttük.

A Ptk. 205.§ (1) bekezdésére és a 207.§ (5) bekezdésére hivatkozással hangsúlyozta, hogy a szerződés a felek egybehangzó akaratnyilatkozata alapján jön létre, a ki nem nyilatkoztatott akarat, vagy nem ügyletkötési szándékkal megtett nyilatkozat szerződést nem hoz létre, és a szerződés tartalmának meghatározásakor sem kell figyelembe venni. A felek titkos fenntartásai mind a szerződés érvényessége, mind annak értelmezése körében közömbösek. Annak eldöntésénél tehát, hogy a felek között milyen szerződés jött létre, azt kell vizsgálni, hogy a felek milyen akaratnyilatkozatot tettek.

Rögzítette, hogy a felek akaratnyilatkozatukat írásba foglalták, aláírásukkal ellátták. Ezen írásos formát öltött akaratnyilatkozat szerint pedig egyértelműen megállapítható, hogy a felperesek az alperessel kölcsönszerződést kívántak kötni, befektetési céllal pénzeszközt, illetve vagyontárgyat az alperes részére nem bocsátottak. Az alperes akarata is kölcsön nyújtására irányult, nyilatkozata szerint befektetési tevékenységet a felperesek javára nem kívánt végezni.

A felek fenti, egyező akaratát közokirat is tanúsítja, amelyben az alperes kölcsön nyújtására, a felperesek pedig ezen összeg és járulékai visszafizetésére vállaltak kötelezettséget.

Hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés tipikus szolgáltatásán (kölcsön nyújtása) és ellenszolgáltatásán (a kölcsön meghatározott számú részekben történő megfizetése) kívül egyéb

teljesítés a felek részéről nem történt, és a szerződés sem tartalmaz ezt meghaladóan befektetési ügyletre vonatkozó adatot.

A fentiek alapján, a szerződés szövegének nyelvtani értelmezésével és a felek feltehető akaratára figyelemmel megállapította, hogy a felek akarategysége kölcsönszerződés létrejöttére irányult. Mindezekre tekintettel a felperesek keresetét elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen, elsődlegesen annak megváltoztatása, másodlagosan annak hatályon kívül helyezése iránt a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság súlyos eljárási szabályt sértett azzal, hogy nem a felperesek által előterjesztett keresetet, hanem annak csak egy - az általa kiragadott részét - bírálta el bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül.

Hangsúlyozták, hogy a szerződés létre nem jöttére vonatkozó kereseti kérelmük mellett további, a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló eshetőleges kereseti kérelmeket is előterjesztettek, amelyeket az elsőfokú bíróság nem bírált el, hanem „a felperesek keresetét egy koncepcióra egyszerűsítette”, mely koncepció szerint a felperesek a devizaforrás meglétére vagy meg nem léteire vonatkozó keresetet terjesztettek elő.

Az ügy érdemében kifejtették, hogy „a pénzzolgáltatási szerződés olyan vegyes jogviszony, amelyben a szolgáltatás és ellenszolgáltatás a magánjog hatálya alá tartozik, míg a szerződés tárgyát képező tőke közjogi szabályok alá tartozik”.

Álláspontjuk szerint „az a bírói gyakorlat, amely szerint a bíróságnak csak a felek írott szerződését kell vizsgálnia, jogellenes. Egy adós tartozáskötelezettsége a pénztermék közjoga alapján áll fenn, és azt nem a magánszerződés szabályozza, attól el sem térhetnek a felek a szerződésükben”.

Hangsúlyozták, hogy „a jogalkalmazók számára a jogviszony tárgya különleges, és ezért a szerződés értelmezése is. Ugyanis a szerződéses jogviszony tárgy, maga is jogviszony: a pénzügyi termék típusa szerint olyan bankjog, amely alapján számlakövetelést állít elő meghatározott formában és pénznemben az adóssal szemben, és tartozáskötelezettsége az adósnak arra, hogy ezt a terméknek megfelelően fizeti vissza. Ez a pénzügyi termékjogviszony jog, és nem közgazdaságtan. E szerződések a szolgáltatás és ellenszolgáltatás jogviszonyát, módját, és hogyanját, és ennek a jogosultságait és kötelezettségeit szabályozzák. De nem a szolgáltatás tárgyát! Mivel a tárgy maga is jogviszony, hitelintézeti követelésjog formájában létező, amely számlakövetelésként létező kereskedelmi jegybankpénz, valamilyen módon létrehozott puhajegybankpénz (pénztermék), amely egyben adósi tartozáskötelezettség is. Tehát a magánjogi pénzzolgáltatási szerződések tárgya, a hitel, közjogi szabályozottságú. A hitel szó jelenti a közjogi hitelpénzt, és jelenti a hitelezést, vagyis a hitelpénz magánjogi jogviszony keretében való szolgáltatását.”

Kifejtették, hogy „fogyasztói szerződés esetén a pénzzolgáltató bizonyítási kötelezettsége eltér a perek általános rendjétől. A bizonyítási teher megfordul. A felperes állításával szemben a pénzzolgáltatónak kellett volna bizonyítania (még az adósi bizonyítás nélkül is!), hogy milyen pénzterméket szolgáltatott, a pénzzolgáltatási szerződés során az adóssal szembeni prudenciális kötelezségeinek maradéktalanul eleget tett, és bizonyítani kellett volna a végrehajtás alapjául szolgáló követelés pénzforgalmi adataival, hogy nem összetett pénzterméket szolgáltatott, amiről említést tesz a szerződésben. A bíróságoknak ezt kellene minden devizaalpú hitel esetében a perben számon kérni a szolgáltatókon, akár felperesi, akár alperesi oldalon állnak egy perben.”

Az alperes a fellebbezésre ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt az alábbiak szerint alaptalannak ítélte.

Az elsőfokú bíróság - a fellebbezésben foglaltakkal szemben - a tényállást helyesen állapította meg, a bizonyítékokat a Pp. 206.§-ban foglaltaknak megfelelően helyesen és teljes körűen értékelte. Érdemi döntése - alapvetően indokaira is kiterjedően - helytálló. A fellebbezésben foglaltak sem az elsőfokú ítélet megváltoztatására, sem annak hatályon kívül helyezésére nem adnak alapot.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a 2014. évi XL. törvény 37.§ (2) bekezdése alkalmazásával úgy tekintette, hogy a felperesek a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmüket nem tartják fenn.

A 2014. évi XL. törvény 37.§ (1) bekezdése egyértelmű, és a perbeli fogyasztói kölcsönszerződésre kötelezően alkalmazandó rendelkezése szerint az e törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását az érvénytelenség okától függetlenül - a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben - eredménytelen hiánypótlási felhívást követően - nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összegszerűen is megjelölt, határozott kereseti kérelmet kell előterjesztenie.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel a törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 239/A.§ (1) bekezdése alapján, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:108.§ (2) bekezdése alapján - ha annak e törvényben foglalt feltételei fennállnak - a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indult és folyamatban lévő eljárásokban a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani vagy az eljárásokat meg kell szüntetni. Nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának vagy az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a megállapítása iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn. E szerint kell eljárni a felfüggesztés megszűnését követően folytatott eljárásokban is.

A periratok alapján megállapítható, hogy a felperesek érvénytelenségi keresete nem felelt meg a 2014. évi XL. törvény 37.§ (1) bekezdése szerinti követelményeknek, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan e körben a hiányok pótlására hívta fel a felpereseket a 4. szám alatti végzésével.

A felperesek azonban a fenti felhívásnak - eltérő jogi álláspontjuk miatt - nem tettek eleget, ezt pedig a 2014. évi XL. törvény 37.§ (2) bekezdése szerint akként kellett értékelni, hogy az érvénytelenségi keresetet nem tartják fenn.

Mindezek alapján téves az a felperesi fellebbezési hivatkozás, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet nem merítette ki.

Az elsőfokú bíróság a felperesek által előterjesztett, és a 2014. évi XL. törvény hivatkozott rendelkezése szerint fenntartottnak tekintett kereseti kérelmet (a szerződés létre nem jötte) bírálta el.

A felperesek a fellebbezésükben arra is hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül hozott érdemi döntést.

Az ítéletábra álláspontja szerint a felperesek fenti álláspontja minden alapot nélkülöz.

Az elsőfokú bíróság - az ítélete indokolásában is kifejtettek szerint - a döntését a rendelkezésre álló okiratok (kölcsönszerződés, közjegyzői okirat), és a peres felek nyilatkozatai alapján hozta meg. A bíróság a Pp. 3.§ (4)-(5) bekezdése szerint bizonyítási indítványhoz és alakszerű bizonyítási szabályokhoz nincs kötve.

Az elsőfokú bíróság, és az ítéletábra álláspontja szerint is a jogvita a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eldönthető volt.

A keresettel érintett szerződés megkötésének időpontjára tekintettel alkalmazandó 1959. évi IV. törvény 205.§ (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A Ptk. 207.§ (1) bekezdése értelmében pedig a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset összes körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

Amennyiben a kinyilatkoztatottól eltérő tartalmú szerződés megkötésére csak az egyik fél szándéka irányul, az titkos fenntartásnak minősül, és a Ptk. 207.§ (5) bekezdése alapján a szerződés érvényessége szempontjából közömbös.

A Ptk. fenti rendelkezéseiből következően az elsőfokú bíróságnak a felek írásba foglalt szerződési nyilatkozatát megvizsgálva kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a felek között milyen szerződés jött létre.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a fenti szabályok alkalmazásával helytállóan állapította meg, hogy a peres felek között kölcsönszerződés jött létre.

A Ptk. 523.§ (1) bekezdése szerint ugyanis kölcsönszerződés alapján a hitelező jellemző szolgáltatása a kölcsön összegének rendelkezésre bocsátása, amelyet az adós a szerződés tartalmától függően használhat fel, és amelyet a szerződésben meghatározott módon köteles a futamidő lejártáig visszafizetni.

Jelen esetben a felek a kölcsön rendelkezésre bocsátásnak valamennyi feltételében megállapodtak, az alperes az igényelt kölcsön összegét a felperesek számláján jóváírta, amely szolgáltatást a felperesek elfogadták, és a szerződésben rögzített célra felhasználták.

A 6/2013 PJE határozat 3. pontja is rögzíti, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések nem befektetési szerződések, a deviza alapú kölcsön nyújtása során a pénzügyi intézmény pénzt biztosít az adós számára, nevesített vagy nem nevesített célra. Ezzel szemben befektetési szolgáltatási tevékenység esetén a befektetési szolgáltató az ügyfél pénzével végez pénzügyi eszközökre vonatkozó különböző műveleteket.

A felperesek nem tekinthetők befektetőknek, sem saját, sem más pénzét nem kockáztatták, az alperes kifejezésre jutott szándéka szerint pedig nem kívánt a felperesekkel befektetési szerződést kötni.

Mindezek alapján az ítéletábra - az írásbeli nyilatkozatok egyértelmű tartalma alapján - úgy ítélte meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés létrejötté nem kérdőjelezhető meg.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a Pp. 253.§ (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján kötelesek egyetemlegesen megfizetni az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése szerint megállapított bruttó összegű másodfokú perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési illeték a felperesek személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és a 14.§-a szerint az állam terhén marad.

Győr, 2017. július 11.

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr. Maurer Ádám sk.
bíró